

Доведеним є факт, що рівень засвоєння навчального матеріалу суттєво різняться залежно від способу його отримання людиною. Зокрема спостерігалися різні рівні засвоєння при читанні, переписуванні, сприйнятті матеріалу на слух тощо. Відповідно до цього перевагою тренінгу є можливість одночасного поєднання різних способів отримання інформації і підвищення на цій основі ефективності навчального процесу.

Що стосується питання контролю якості знань студентів, то серед інших особливого поширення в даний момент набуває тестовий контроль якості знань студентів.

Під тестовим питанням у переважній кількості випадків розуміється питання, яке за своїм характером передбачає надання невеликої за обсягом, проте конкретної відповіді на нього. При цьому залежно від вимог до відповіді в основному виділяють два види тестових питань — з готовими варіантами відповіді та без таких.

Запровадження системи контролю якості знань студентів у вигляді тестових питань без варіантів відповіді є ефективнішим, оскільки виключає можливість випадкової відповіді на них. Крім того, така система дозволяє додатково перевірити навички студента правильно й обґрунтовано викладати свої думки.

Серед інших переваг тестового контролю знань студентів можна виділити можливість пропонування для відповіді значної кількості питань з різних тем, що дозволяє перевірити обсяг знань у цілому, а не окремі фрагменти.

Обґрунтований підхід до визначення часу, необхідного для проходження тестового контролю, з визначенням часу для надання відповіді на кожне окреме тестове питання дозволяє виключити можливість користування студентом додатковими матеріалами та спонукає його розраховувати лише на власні сили.

Практика доводить, що гармонійне поєднання тренінгу як методики навчання з дальшим тестовим контролем знань студентів, забезпечує досягнення максимально високого результату навчального процесу.

О. К. ШАФАЛЮК, ст. викладач кафедри маркетингу КНЕУ

ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ АКТИВНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ УКРАЇНИ

Сьогодні престижність і конкурентоспроможність навчального закладу значною мірою залежить від кар'єрної успішності його випускників, що своєю чергою визначається якістю підготовки фахівців.

Рівень професійної підготовки в загальному випадку визначається трьома основними факторами:

- глибиною і широтою базових професійних знань;
- рівнем володіння методами, прийомами і засобами одержання (генерації) нових знань;
- умінням реалізувати методологію творчого аналізу і рішень професійних проблем і задач.

Жодна з перелічених характеристик не є самодостатньою. Тільки їхній комплекс є потенційною умовою ділового успіху. При цьому ефективність двох із трьох складових забезпечуються переважно використанням активних методів навчання.

У даний час можна виділити три групи проблем, що перешкоджають повномасштабному застосуванню активних методів навчання у вищих навчальних закладах:

1. Проблеми опанування методик активного навчання викладачами.
2. Проблеми змістовного наповнення занять із застосуванням методів активного навчання.
3. Проблеми забезпечення умов, критичних для ефективного навчання.

У вітчизняній практиці викладацький корпус вузів формується переважно з числа власних випускників, що мають обмежену педагогічну підготовку. Це є однією з основних причин існування першої групи проблем.

Друга група проблем обумовлена здебільшого браком у більшості викладачів повноцінної практики. Навчити можна тільки того, що вмєш робити сам.

Щодо третьої групи проблем критичними для забезпечення ефективності активних форм навчання є:

- активна участь кожного;
- особистий контакт;
- наявність цільової настанови (актуальності розв'язуваних задач).

Активність у навчанні і пізнанні реалізується через конструктивну цілеспрямовану дискусію. Це передбачає, що кількість учасників має бути досить малою (не більше 5—8 студентів),

щоб кожний міг забезпечити свій внесок у дискусію. В академічній групі студентів у 2—3 рази більше.

Особистий контакт учасників практично недосяжний у багатолюдних аудиторіях, де студенти сидять рядами. Ефективна дискусія потребує спілкування не тільки словесного, а й невербального.

Нарешті, успіх навчання багато в чому визначається актуальністю для студентів поставлених викладачем цілей, а також адекватністю використовуваної моделі навчання підходам до навчання студентів (поверховий, глибинний, стратегічний).

Запровадження активних методів навчання за існуючих умов, творчій пошук шляхів їх розвитку є лише першим етапом реалізації стратегій провідних вузів України.

Часткова локалізація зазначених вище проблем можлива в межах навчальних планів, програм окремих курсів, застосовуваних методик викладання. Проте сфери рішень кардинального характеру більшою частиною перебувають на рівні політичному: системна переорієнтація навчального процесу на основі глибинного підходу, диверсифікація напрямів діяльності вузу (прикладні дослідження, консалтинг) і т. д.